

Täysistunto

Torstai 24.1.2019 klo 16.01—17.34

7. Lakialoite laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 26 §:n muuttamisesta
Lakialoite LA 92/2018 vp Mika Raatikainen ps ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

17.16 **Mika Raatikainen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänään käsitellyssä oleva lakialoitteeni koskien yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 26 §:n muuttamista on tarpeellinen. Kun lakia yksityisistä turvallisuuspalveluista säädettiin, lakiin kirjattiin, että järjestyksenvalvoja voidaan asettaa yliopistolaissa tarkoitetun yliopiston ja ammattikorkeakoululaissa tarkoitetun ammattikorkeakoulun toimipaikkoihin. Voi hyvinkin olla, että kun tätä lakia säädettiin, jätettiin epähuomiossa kirjaamatta toisen asteen koulutuspaikat eli lukiot ja ammatilliset oppilaitokset, joille tulisi myös voida asettaa järjestyksenvalvoja.

Kaikki varmaan muistavat Suomessa tapahtuneet valitettavat ja surulliset kouluampumiset, jotka tapahtuivat nimenomaan toisen asteen oppilaitoksissa. Surmansa sai yhteensä 20 henkilöä.

Opetustoimen lainsäädännön mukaan oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuus tulisi taata kaikissa tilanteissa. Turvallisuus on tekijä, jonka takaamiseksi on oltava riittävät resurssit. Järjestyksenvalvojan läsnäolo mahdollistaa varhaisen puuttumisen, joka on omiaan lisäämään turvallisuutta.

Suomen poliisin toimintaympäristö on muuttunut nopeammin kuin koskaan. Esille on tullut uusia, ennalta arvaamattomia uhkia. Uhat on otettava huomioon varautumalla niihin sekä pyrkimällä ehkäisemään niiden syntyminen. On hyvä puuttua ongelmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jolloin ne eivät pääse kehittymään vakavammiksi.

Valitettavasti osa uusista uhkista kohdistuu oppilaitoksiin ja niissä opiskeleviin sekä henkilökuntaan. Niihin varautuminen on hyvin haastavaa, koska suomalaiset oppilaitokset ovat perinteisesti avoimia eikä niissä liikkumista ole juurikaan rajoitettu. Riskien arvioinnissa on huomioitava, että henkilöihin kohdistuvat riskit voivat tulla oppilaitoksen sisältä tai ulkopuolelta. Ne voivat kohdistua joko opiskelijoihin tai oppilaitoksen henkilökuntaan tai molempiin. Koulun sisältä tulevat riskit saattavat olla joko opiskelijoiden tai henkilökunnan aiheuttamia. Ulkopuolelta tulevat riskit voivat olla oppilaitoksen entisten opiskelijoiden tai henkilökunnan tai opiskelijoiden vanhempien tai täysin ulkopuolisten henkilöiden aiheuttamia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2018 vp

Riskejä ovat siis edellä mainittujen henkilöiden vapaa liikkuminen koulurakennuksessa ja myös tilojen avoimuuden aiheuttama vahingonteon helppous. Puutteellinen valvonta luo olosuhteet, joissa vahingonteko tai jopa rikos on mahdollinen. Järjestyksenvalvojat voivat ehkäistä ilkivaltaa, varkauksia ja väkivaltaa koulussa ja sen alueella. Parhaimmillaan he lisäävät oppilaiden ja henkilökunnan henkistä ja fyysistä turvallisuutta.

Järjestyshäiriöitä voi esiintyä ja tietämäni mukaan on esiintynytkin lukioden ja erityisesti ammatillisten oppilaitosten toimipaikoissa. Tämän johdosta lakia tulee täsmentää ja päivittää se vastaamaan nykyisiä tarpeita turvallisuuden lisäämiseksi myös lukioden ja ammatillisten oppilaitosten toimipaikoissa. On toimittava ennen kuin jossain taas tapahtuu kauheita. Siksi tämä lain täydentäminen on tarpeen. — Kiitos.

17.19 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on nyt käsittelyssä edustaja Raatikaisen ja muutaman muunkin kollegan allekirjoittama lakialoite koskien yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 26 §:n muuttamista, ja tässähän on kysymys siitä, missä oppilaitoksissa voidaan asettaa järjestyksenvalvojia sinne oppilaitoksen sisälle.

Kun itse näin, että tällainen lakialoite on allekirjoitettu ja laitettu vireille täällä eduskunnassa, niin vähän yllätyin, että tuntuupas hassulta, että tosiaan voi olla sillä tavalla, että yliopistoissa, tiedekorkeakouluissa ja ammattikorkeakouluissa voidaan asettaa järjestyksenvalvojia, mutta sitten laki ei tarjoa sitä mahdollisuutta lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin, toiselle asteelle. Tuntui tosiaan vähän siltä, että tämä on tällainen epähuomiossa pois jäänyt, niin kuin aloitteen ensimmäinenkin allekirjoittaja Raatikainen tuossa totesi, vähän niin kuin lainsäädännöllinen bugi.

Olen kyllä tämän lakialoitteen kannalla. Tämä on varsin hyvä. Tietysti tähän olisi mittasuhteiltaan ja kooltaan sellainen muutos, että tällaisen voisi ajatella saatavan läpi vielä eduskunnassakin, mutta tietysti tuntien valiokuntien työtilanteen tämänkin menee sellaiseksi asiaksi, että sitten tuleva eduskunta ja tuleva hallitus toivon mukaan tämänkin epäkohdan meiltä yhteiskunnasta poistaa.

Arvoisa puhemies! On todella järkyttävää ja traagista, että Suomessa on tapahtunut väkivaltaa kouluissa, ja kun lukee maailmalta uutisia, niin vaikuttaa siltä, että myös kansainvälisesti, kun ihminen todella tulee sairaaksi ja todellista silkkaa pahuutta ilmenee, tunnutaan haluttavan kohdistaa se kouluihin. Tähän pitää myös meillä varautua, että tällaisia yksinäisiä susia voi olla liikkeellä.

Myös koulun sisällä voi tietyissä tilanteissa tapahtua vaarallisia tilanteita. Omasta vaalipiiristäni on loistava esimerkki tästä vähän aikaa sitten. Henkirikoksen yritys, taustalla parisuhteen päättymisen, tapahtui Vaasassa ammattioppilaitoksen tiloissa. Totta kai tällainen tapaus, joka tulee omalle takapihalle, omalle alueelle, mietityttää aina, että olisiko siihen voitu varautua paremmin, ja mitäs sitten jos tämä tekijä olisikin kohdistanut väkivaltaa ei vain siihen ex-puolisoonsa vaan ulkopuolisiin ihmisiin.

Puhemies! Pidän kuitenkin tärkeänä sitä, että meillä koulut pysyvät avoimina paikkoina. Itse en usko siihen, että lisäämällä niin sanotusti kovempia välineitä ja enemmän metallinpaljastimia saadaan kouluista turvallisia, vaan ne ydinkeinot ovat muualla, mutta tämäkin työkalu pitää kyllä olla meidän koulujemme turvaamisessa, ja tämä lakimuutos olisi syytä tehdä.

Puhemies! Myös tietysti keskustelua herättää aina se, mitä tehtäviä turvallisuuden takaamisessa meillä on poliisilla ja mitä tehtäviä voitaisiin muille siirtää. Meillä on tosi osavia ja hyviä vartijoita ja yksityisiä turvallisuusalan toimijoitakin nykyään, onneksi. Yksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2018 vp

sellainen ikuisuuskysymys on se, onko päihtyneitten kuljettaminen poliisin tehtävä. Ei varmasti useimmissa tapauksissa ole, mutta sitten me taas tiedämme senkin, että kun pään on vetänyt täyteen, niin voi myös olla aggressiivista ja vaarallista käyttäytymistä.

Puhemies! Tärkeimpänä asiana tulevaisuudessa pidän kuitenkin sitä, että me saamme Suomessa järkevälle tasolle poliisien määrän. Poliisi on se ensisijainen turvallisuuden takaaja ja nämä järjestyksenvälvojat ja vartijat se toissijainen. Me tarvitsemme sellaisen 650 poliisia lisää. 7 850 poliisia olisi suurin piirtein se määrä, jolla saisimme tilannetta edes kohtuulliselle tasolle Suomessa, ja ainakin itse ja edustamani ”urheiluseura” keskusta pyrimme tähän tulevaisuudessa ja varmaan muutkin ryhmittymät pyrkivät jatkossa.

17.23 Rami Lehto ps: Arvoisa rouva puhemies! Lakialoite on todella hyvä, ja olen sen allekirjoittanutkin. Tämä on todella tarpeellinen, että lukioihin ja ammattioppilaitoksiin saataisiin vartijat paikalle. On kyllä todella surullista, että tähän on menty, että tähän joudutaan menemään. Mieluumminhan olisi niin, ettei vartijoita tarvittaisi, mutta nyt näyttää siltä, että niissä kyllä tarvitsee olla.

Mutta sitten kun ajattelee, että sen järjestyksenvälvojan läsnäolo on jo ennaltaehkäisevää, ja nyt kun me olemme lukeneet paljon, kuinka paljon huumekauppaakin käydään koulujen alueella ja siinä koulun vieressäkin, niin pitäisikö ajatella, että tähän lisättäisiin vielä peruskoulutkin, yläasteet, missä tapahtuu paljon huumekauppaa ja huumekauppiaat yrittävät tarjota huumenäytteitä ja sitten myydäkin. Se on yhtä tärkeää, että peruskouluissa, lukioissa ja ammattikouluissa, kolmannen asteen kouluissakin, joka paikassa, saataisiin se huumekauppakin pois. Se on iso osa tätä, ja se aiheuttaa myös väkivaltaakin sitten.

Eli tarvitsemme tämän lakimuutoksen pikaisesti, mutta sitten pitäisi myös miettiä, miksi me olemme tähän tulleet. Minkä takia meillä tarvitaan nykyään Suomessakin vartijat kouluihin? Sitä pitäisi enemmän miettiä kanssa.

17.25 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Järjestyshäiriöt ja jopa väkivallanteot ovat lisääntyneet monin paikoin kouluissa ja oppilaitoksissa. Asiaan on kyllä puututtava ja vaikutettava myös lainsäädännöllisin keinoin. Tämä edustaja Raatikaisen laatima ja muun muassa useiden perussuomalaisten allekirjoittama lakialoite puuttuu asiaan mahdollistamalla yksityisten järjestyksenvälvojen asettamisen myös ammattikouluissa ja lukioissa, ja se onkin erittäin kannatettava aloite.

Yleisemminkin ottaen on hyvin tärkeää, että kouluissa ja oppilaitoksissa säilyy koulu rauha ja esimerkiksi kiusaamiselle ja kaikenlaiselle häiriköinnille asetetaan nollatoleranssi. Perussuomalaiset ovat tehneet lukuisia tähän liittyviä lakialoitteita jo aiemmin. Nostan esille myös vaihtoehtobudjetissamme esittämämme näkökulman siitä, että mielenterveysongelmiin tulee puuttua mahdollisimman varhain ja esimerkiksi mielenterveysongelmista kärsiviä nuoria tulee auttaa järjestötoiminnan keinoin. Tämä todennäköisesti vähentäisi merkittävästi ongelmia eri oppilaitoksissa.

Arvoisa puhemies! Kouluissa ja oppilaitoksissa on tällä hetkellä täysi työ opetuksen ja muun ydintoiminnan pyörittämisessä, eikä kiusaamiseen, väkivaltaan tai järjestyshäiriöihin ehditä läheskään aina puuttua tarpeeksi perusteellisesti ja tehokkaasti, vaikka kunnissa toki onkin yritetty tehdä työtä ja karsia erilaisia häiriötekijöitä varhain. Nämä keskustelussa mainitut kouluampumiset ja henkirikosten yritykset ovat tietysti kaikkein karuimpia tapauksia, mutta edustaja Lehto nosti aivan aiheellisesti esiin myös huumekaupan. Kyllä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2018 vp

näihinkin tulee vakavasti puuttua. Tarvitaan monia erilaisia toimenpiteitä, ja järjestyksenpidon tehostamisella päästäisiin huomattavasti eteenpäin.

Tämä lakialoite järjestyksenvalvojien asettamismahdollisuudesta myös toisen asteen oppilaitoksiin on hyvin kannatettava, ja olen myös itse tämän lakialoitteen allekirjoittanut. Toivonkin sille ripeää ja menestyksellistä valiokuntakäsittelyä.

17.27 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tällä edustaja Raatikaisen lakialoitteella pyritään parantamaan turvallisuutta myös lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Järjestyshäiriöitä esiintyy myös toisen asteen oppilaitoksissa. Se on valitettavasti tätä päivää. Turvallisuus on noussut esille viime aikoina monin tavoin etenkin lasten ja nuorten kohdalla. Myös aikaisemmat järkyttävät tapahtumat, kuten kouluampumiset, ovat mahdollisia myös tänä päivänä — valitettavasti. Kaikki toimet henkilökunnan ja oppilaiden turvaamiseksi myös kouluissa on otettava vakavasti.

Edustaja Savio nosti esille myös koulukiusaamisen. Sitä tapahtuu paljon. Näihin erittäin väkivaltaisiin tapahtumiin totta kai pitää yrittää vaikuttaa ennalta ehkäisevästi. Koulukiusaamisessa koulurauha-asiamiehen ottaminen kaikkiin kuntiin on perussuomalaisten esitys, ja sitä pitäisi myös vakavasti harkita.

Olen allekirjoittanut tämän edustaja Raatikaisen laatiman hyvän lakialoitteen, kuten hyvin moni muukin perussuomalainen. Toivon, että tämä lakialoite menisi läpi. — Kiitos.

17.29 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kuten keskustelussa onkin jo esille tuotu, tämä kannatettava ja itsenikin allekirjoittama lakialoite toteutuessaan paikkaisi varsin erikoisen aukkokohtan lainsäädännössä. Täytyy ihmetellä, miten lakiin on voinut tällainen omituisuus jäädä ja tarkoittaisiko tämä nyt sitä, että ammattikoulu syyllistyisi laittomuuteen vartijan palkatessaan. Toivottavasti ei sentään näin, mutta yhtä kaikki lakia täytyy näiltä osin ilmeisestikin täsmentää.

Kannatan myös edustaja Lehdon aiemmin esille tuomaa ajatusta vartiointimahdollisuuden laajentamisesta myös yläasteelle, juurikin mainituista huumekaupan estämiseen liittyvistä syistä.

17.29 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Asia on tärkeä, ja aloite on hyvä — sen todistaa muun muassa se, että olen itse sen allekirjoittanut. Valiokunnan puheenjohtajana koetan huolehtia siitä, että tämä vielä olisi, niin kuin tässä toivottiin, mahdollista tämän vaalikauden aikana valiokunnassa käsitellä siten, että vielä saataisiin aikaiseksi se, että tämä vaadittava korjaus tehdään. Niin kuin minä olen aiemminkin sanonut, tietysti olisi helpompi valiokunnassa aina perustella asian kiireellisyyttä — ei pelkästään sillä, mikä on se teksti siinä aloitteessa — myös sillä, että siinä olisi mahdollisimman paljon nimiä. Nyt on 17 nimeä. Olisi helpompi, kun... Minä uskon siihen, että tähän varmaan olisi saanut enemmänkin — niin kuin kuultiin, edustaja Kurvinenkin kannatti tätä ja olisi voinut tähän nimen laittaa. Mutta tosiaan, niin kuin sanoin, lakimuutos on syytä tehdä ja tähän vaadittavat korjaukset tarvitaan. [Puhemies koputtaa]

Tässä keskustelun aikana on tullut erinomaisen hyviä huomioita. Edustaja Lehto sanoi sen ja edustaja Mäkelä vielä toisti, että peruskoulut, yläasteet, ja tämä huumekauppa ja sen lisääntyminen ovat semmoisia asioita, mitkä varmaan vaatisivat tätä. Tämä sama uudistus olisi syytä tehdä perussuomalaisten mielestä myös peruskouluissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2018 vp

17.31 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! En tiedä, oliko se edustaja Lehto vai kuka, joka esitti, että ainakin peruskoulun yläkouluihin tai yläluokkia opettaviin oppilaitoksiin voisi myös tulla järjestyksenvalvojia, ja en minä tyrmää tätä ajatusta. Nämä tietyt ongelmat myös siellä voivat olla läsnä.

Me olemme edustaja Eerolan kanssa tässä kolmisen vuotta tehneet hyvää yhteistyötä hallintovaliokunnassa, edustaja Eerola puheenjohtajana, ja siellä tämä tulevat meidän silmiemme eteen. Tietysti eduskunnalla on tietyt pelisäännöt, ja on vähän harmillista, että tässä ei tämän enempää allekirjoittajia ole. Sehän ei tämän merkitystä alenna, mutta se on vain kuitenkin niin, että tämä ei ehkä kymmeniä allekirjoituksia enemmän omaavien aloitteitten edelle voi mennä.

Puhemies! Täällä nyt ei hirveästi menty juurisyihin tai syihin siitä, miksi tällaisia aloitteita tehdään, mutta tässä aiemmassa keskustelussa sivuttiin ehkä jonkun verran sitä, että pitäisi tietysti keskustella siitä, miten tähän on tultu, että niitä riskejä kouluissa sillä tavalla on. Itse puhuin aiemmin näistä ulkopuolisista riskeistä, ja sitten tietysti valitettavasti väkivaltaa ja rikollista toimintaa on myös oppilaitten ja opiskelijoiden keskuudessa.

Täällä eduskuntasalissa on aiemminkin puhuttu tästä, mutta uudistan sen nytkin, että kyllä meidän pitää vain ottaa laiva tai lentokone ja lähteä sinne Islantiin katsomaan, mitä siellä on oikein tehty. Islannissa oli erittäin paljon nuorten pahoinvointia: ongelmia nuorilla, päihteidenkäyttöä, yksinäisyyttä, kiusaamista ja vastaavaa. Siellä on nyt sitten muutamassa vuodessa, vuosikymmenessä, onnistuttu kääntämään se kehitys, ja sieltä kyllä ihan selviä oppeja tulee Suomeen, mistä maalaisjärkisesti jokaisen on helppo ymmärtää, että ne toimivat: Se on hyvä, että lapsella ja nuorella on harrastus, varsinkin nuorella murkkuikäisellä, vaikkapa joku joukkuepeli, liikunta, partio, palokuntanuoret tai vastaava yhteisöllinen harrastus. Myös vähän vähävaraisempien perheiden lapsille pitäisi vaikka yhteiskunnan tuella sitä auttaa. Ja se on tärkeää, että vanhempien ja koulujen yhteistyö toimii ja vanhemmat tietävät, missä lapset ja nuoret menevät. Ja on pakko myöntää, puhemies, että minäkin olen joskus nuorisopoliittikkona suhtautunut vähän kriittisesti tällaisiin nuorten kotiintuloaikoihin yhdessä kaupungissa tai maakunnassa, mutta ehkä sitä iän myötä muuttuu konservatiivisemmaksi ja ehkä tällaisia yhteisiä kotiintuloaikoja ja pelisääntöjä pitäisi vain tuoda, koska Islannissa niistä on niin hyviä tuloksia tullut.

17.33 Mika Raatikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kurviselle voin ilokseni todeta, että juuri eilen saavuimme hallintovaliokunnan puheenjohtajan kanssa Islannista ja siellä puhuttiin kyllä koulutuksesta ja näistä turvallisuusasioistakin jonkun verran. Point taken.

Tämä, minkä takia minä olen tämän esityksen tehnyt, johtuu siitä, että tuolta koulumaailmasta tuli minulle yhteydenottoja. Siellä on ollut muun muassa tilanteita, missä erilaiset opiskelijaryhmät ovat alkaneet tapella keskenänsä kesken koulupäivän. Äskenhän puhuttiin aika paljon ulkopuolelta tulevista uhista ja näin, mutta siellä on ollut tällaisia tilanteita. Sinne tällä hetkellä minun käsittääkseni ei oikein voida vartijoita palkata, koska tässä laissa ei ole erikseen mainittu toisen asteen oppilaitoksia. Ainakin se helpottaisi ja selventäisi sitä kuvaa, jos saadaan mainittua nämä toisen asteen oppilaitokset.

Näin lyhyesti tähän.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2018 vp

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.